

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.3.2020 r.
COM(2020) 113 final

2020/0043 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013, rozporządzenie (UE) nr 1301/2013 oraz
rozporządzenie (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu
uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich i innych
sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na wystąpienie epidemii COVID-19**

[Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa]

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Kryzys wywołany pojawieniem się koronawirusa, określany też jako epidemia COVID-19, dotknął państwa członkowskie w sposób nagły i dramatyczny, i może mieć bardzo poważny wpływ na ich społeczeństwa i gospodarki. Hamuje wzrost gospodarczy w państwach członkowskich, powodując gwałtowne spowolnienie działalności gospodarczej. Sytuację mogą dodatkowo pogorszyć ograniczenia płynności, ponieważ przedsiębiorstwa mogą napotkać trudności z wypłatą należności swoim dostawcom i pracownikom. Jednocześnie potrzebne są dodatkowe środki publiczne, aby wesprzeć systemy opieki zdrowotnej i inne działania bezpośrednio związane z wystąpieniem epidemii.

Spowodowało to wyjątkowe okoliczności, które wymagają wprowadzenia szczególnych środków mających na celu wsparcie i ochronę gospodarek, przedsiębiorstw i pracowników państw członkowskich. Potrzebne są znaczne i szybkie interwencje w obszarze systemów opieki zdrowotnej, aby umożliwić im działanie w warunkach skrajnych. Należy także wesprzeć MŚP, które często mają niższe marże, tak by złagodzić negatywne skutki na rynkach pracy i w innych szczególnie narażonych sektorach gospodarek. Sytuacja ta dotyczy całej UE i wymaga mobilizacji wszelkich dostępnych zasobów, na poziomie UE i państw członkowskich, w celu sprostania bezprecedensowym wyzwaniom związanym z epidemią COVID-19.

W związku z tym Komisja występuje z wnioskiem dotyczącym uruchomienia inicjatywy inwestycyjnej w odpowiedzi na koronawirusa, która ma promować inwestycje poprzez mobilizację dostępnych rezerw gotówkowych w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu natychmiastowego zwalczania kryzysu. Wartość inwestycji będzie znaczna i szybko osiągnie ponad 37 mld EUR. W tym celu Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady z wnioskiem o uwolnienie ok. 8 mld EUR na zapewnienie płynności na cele inwestycyjne.

Aby szybko ukierunkować te 37 mld EUR w formie europejskich inwestycji publicznych w celu zaradzenia skutkom kryzysu wywołanego wystąpieniem koronawirusa, Komisja proponuje rezygnację z tegorocznego żądania zwrotu niewykorzystanych środków z płatności zaliczkowych w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) do czasu zamknięcia programów.

Państwa członkowskie wykorzystają w ramach EFRR i EFS, Funduszu Spójności i EFMR kwoty, które nie zostaną odzyskane w 2020 r., na przyspieszenie inwestycji w związku z epidemią COVID-19. Biorąc pod uwagę średnie stopy współfinansowania w poszczególnych państwach członkowskich, dzięki 8 mld EUR będzie można uruchomić i wykorzystać dostępne w ramach funduszy strukturalnych w całej UE środki w wysokości ok. 29 mln EUR.

Proponuje się, aby EFRR mógł w razie potrzeby wspierać finansowanie kapitału obrotowego w MŚP – byłby to środek tymczasowy mający zapewnić skuteczne reagowanie na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego. Instrumenty finansowe finansowane z funduszy powinny również zapewniać wsparcie w postaci kapitału obrotowego na rzecz MŚP, jeżeli jest to konieczne jako środek tymczasowy. Priorytet inwestycyjny EFRR dotyczący wzmacniania badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji zostaje zmieniony tak, aby

obejmował inwestycje w produkty i usługi niezbędne do wzmacniania zdolności reagowania kryzysowego w publicznych służbach zdrowia. Wydatki na działania wzmacniające zdolności reagowania kryzysowego powinny być kwalifikowalne od dnia 1 lutego 2020 r.

Jeżeli prowadzi to do konieczności modyfikacji programów, we wniosku określa się zmiany, które uznaje się za nieistotne i które nie wymagają zatwierdzenia decyzją Komisji. We wniosku sprecyzowano również, że wydatki na wzmocnienie zdolności reagowania kryzysowego są w każdym przypadku kwalifikowalne od dnia 1 lutego 2020 r. Należy w jak największym stopniu wykorzystać możliwości przyspieszenia deklarowania wydatków poprzez wykorzystanie nowych form wsparcia dostępnych na mocy art. 67 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, wprowadzonych od 2018 r., np. uproszczonych form kosztów.

Utworzono grupę zadaniową w celu koordynacji działań z państwami członkowskimi, określenia ich konkretnych potrzeb i udzielenia im wsparcia w celu zapewnienia jak najszybszego przepływu pieniędzy.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

Przedstawiony wniosek dotyczy:

zmiany rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 w następujący sposób:

- 1) w art. 3 ust. 1 dodaje się akapit precyzujący, że EFRR może w razie potrzeby wspierać finansowanie kapitału obrotowego w MŚP, co stanowi środek tymczasowy mający zapewnić skuteczne reagowanie na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego;
- 2) art. 5 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia zmienia się w taki sposób, aby priorytet inwestycyjny EFRR dotyczący wzmacniania badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji mógł obejmować inwestycje w produkty i usługi niezbędne do wzmocnienia zdolności reagowania kryzysowego w służbach zdrowia;

zmiany rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów) w następujący sposób:

- 3) w art. 30 dotyczącym zmiany programów dodaje się nowy ustęp 5 określający zmiany, które nie wymagają zatwierdzenia w drodze decyzji Komisji; aby to odzwierciedlić, zmienia się art. 96 ust. 10.
- 4) w art. 37 ust. 4 dotyczącym instrumentów finansowych dodaje się, że instrumenty finansowe mogą także zapewniać wsparcie w formie kapitału obrotowego dla MŚP, jeżeli jest to konieczne jako środek tymczasowy w celu zapewnienia skutecznego reagowania na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego;
- 5) w art. 65 ust. 10 dodaje się akapit precyzujący, że wydatki na działania wzmacniające zdolności reagowania kryzysowego są kwalifikowalne od dnia 1 lutego 2020 r.;
- 6) w art. 139 ust. 7 dodaje się akapit, aby przewidzieć możliwość nieodzyskiwania kwot, które w zwykłej sytuacji byłyby należne w 2020 r. w związku z programami operacyjnymi realizowanymi w ramach polityki spójności na lata 2014–2020 w obrębie celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz programami finansowanymi z EFMR;

zmiany rozporządzenia (UE) nr 508/2014 w sprawie EFMR w następujący sposób:

- 7) art. 35 zmienia się w taki sposób, aby umożliwić EFMR wnoszenie wkładu do funduszy wspólnego inwestowania, które zapewniają rekompensatę finansową rybakom za straty ekonomiczne spowodowane kryzysem w dziedzinie zdrowia publicznego, oraz
- 8) art. 57 zmienia się w taki sposób, aby zapewnić EFMR dodatkową możliwość ochrony dochodów producentów z sektora akwakultury poprzez wspieranie ubezpieczenia zasobów akwakultury pokrywającego straty ekonomiczne powstałe w związku z kryzysem w dziedzinie zdrowia publicznego.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Nie przeprowadzono konsultacji z zainteresowanymi podmiotami zewnętrznymi.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Proponowana zmiana nie pociąga za sobą żadnych zmian w rocznych pułapach wieloletnich ram finansowych dla zobowiązań i płatności zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia (UE) nr 1311/2013. Roczny podział środków na zobowiązania dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności pozostaje niezmieniony.

Wniosek ułatwi przyspieszenie realizacji programów, czego efektem będzie koncentracja środków na płatności na wstępie.

Komisja będzie uważnie monitorować wpływ proponowanej zmiany na środki na płatności w 2020 r., biorąc pod uwagę zarówno wykonanie budżetu, jak i zaktualizowane prognozy państw członkowskich.

Kwoty nieodzyskane w 2020 r. zostaną rozliczone w momencie zamknięcia programów.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013, rozporządzenie (UE) nr 1301/2013 oraz rozporządzenie (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich i innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na wystąpienie epidemii COVID-19

[Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa]

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43 ust. 2 oraz art. 177 i 178,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Państwa członkowskie zostały dotknięte skutkami kryzysu związanego z epidemią COVID19 w sposób bezprecedensowy. Kryzys hamuje wzrost gospodarczy w państwach członkowskich, co z kolei pogłębia poważne niedobory płynności spowodowane nagłym i znaczącym wzrostem inwestycji publicznych potrzebnych w ich systemach opieki zdrowotnej i w innych sektorach gospodarki. Stworzyło to wyjątkową sytuację, której rozwiązanie wymaga użycia szczególnych środków.
- (2) Niezwykle istotne jest, aby niedobór płynności i środków publicznych w państwach członkowskich nie ograniczał inwestycji w ramach programów wspieranych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”), Europejskiego Funduszu Społecznego („EFS”) i Funduszu Spójności („fundusze”), oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego („EFMR”) niezbędnych do zwalczania epidemii COVID-19.
- (3) Dążąc do zapewnienia odpowiedniej reakcji na skutki kryzysu, EFRR powinien w razie potrzeby wspierać finansowanie kapitału obrotowego w MŚP, co stanowiłoby środek tymczasowy mający zapewnić skuteczne reagowanie na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego.
- (4) Dążąc do zapewnienia odpowiedniej reakcji na skutki kryzysu, priorytet inwestycyjny EFRR dotyczący wzmacniania badań naukowych, rozwoju technologicznego

¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

i innowacji powinien obejmować inwestycje w produkty i usługi niezbędne do wzmocnienia zdolności reagowania kryzysowego w służbach zdrowia.

- (5) Dążąc do wprowadzenia większej elastyczności w działaniach podejmowanych w związku z epidemią COVID-19, należy zapewnić państwom członkowskim większą elastyczność we wdrażaniu programów oraz przewidzieć uproszczoną procedurę, która nie wymaga decyzji Komisji w sprawie zmian w programach operacyjnych. Należy doprecyzować, jakie informacje należy przedstawić Komisji na temat takich zmian.
- (6) Aby odpowiednia reakcja na skutki kryzysu była możliwa, instrumenty finansowe finansowane z funduszy powinny w razie potrzeby zapewniać wsparcie w formie kapitału obrotowego dla MŚP, jeżeli jest to konieczne jako środek tymczasowy mający zapewnić skuteczne reagowanie na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego.
- (7) Aby natychmiastowa reakcja na skutki kryzysu była możliwa, wydatki na działania wspierające zdolności reagowania kryzysowego powinny być kwalifikowalne od dnia 1 lutego 2020 r.
- (8) W celu zapewnienia, aby państwa członkowskie posiadały wystarczające środki finansowe do bezzwłocznego dokonania niezbędnych inwestycji, Komisja nie powinna wydawać nakazów odzyskania środków w odniesieniu do kwot, które podlegają odzyskaniu od państw członkowskich w związku z rocznymi zestawieniami wydatków przedstawianymi w 2020 r. Państwa członkowskie powinny wykorzystać kwoty, które nie zostaną odzyskane, na przyspieszenie inwestycji związanych z kryzysem wywołanym epidemią COVID-19 i kwalifikujących się na mocy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013³ oraz przepisów dotyczących poszczególnych funduszy.
- (9) Dążąc do zapewnienia odpowiedniej reakcji na skutki kryzysu, EFMR powinien wspierać fundusze wzajemne i ubezpieczenia zasobów, aby chronić dochody rybaków i rolników z sektora akwakultury dotkniętych kryzysem w dziedzinie zdrowia publicznego.
- (10) Kwoty nieodzyskane w 2020 r. powinny zostać rozliczone lub podlegać nakazowi odzyskania środków w momencie zamknięcia programów.
- (11) Z uwagi na pilny charakter potrzebnego wsparcia niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym.
- (12) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) nr 1301/2013⁴, rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 oraz rozporządzenie (UE) nr 508/2014⁵,

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 289).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE)

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1301/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1301/2013 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 ust. 1 dodaje się akapit w brzmieniu:
„Ponadto EFRR może wspierać finansowanie kapitału obrotowego w MŚP, co stanowi środek tymczasowy mający zapewnić skuteczne reagowanie na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego.”;
- 2) art. 5 ust. 1 lit. b) otrzymuje następujące brzmienie:
„b) promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu, a także wspieranie inwestycji niezbędnych do wzmocnienia zdolności reagowania kryzysowego w służbach zdrowia”.

Artykuł 2

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 30 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5. W drodze odstępstwa od ust. 1 i 2, w przypadku programów wspieranych z EFRR, Funduszu Spójności i EFS, państwo członkowskie może w okresie programowania dokonać przesunięcia kwoty wynoszącej maksymalnie do 8 % przydziału na dzień 1 lutego 2020 r. i nie większej niż 4 % budżetu programu, na rzecz innego priorytetu tego samego funduszu w ramach tego samego programu.
Takie przesunięcia nie mają wpływu na poprzednie lata. Uważa się je za nieistotne i nie wymagają one decyzji Komisji w sprawie zmiany programu. Muszą one być jednak zgodne ze wszystkimi wymogami regulacyjnymi i podlegają zatwierdzeniu z wyprzedzeniem przez komitet monitorujący. Państwo członkowskie powiadamia Komisję o zmienionych tabelach finansowych.”;
- 2) w art. 37 ust. 4 dodaje się akapit w brzmieniu:

nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011.

- „Instrumenty finansowe mogą także zapewniać wsparcie w formie kapitału obrotowego dla MŚP, jeżeli jest to konieczne jako środek tymczasowy do skutecznego reagowania na kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego.”;
- 3) w art. 65 ust. 10 dodaje się akapit w brzmieniu:
- „W drodze odstępstwa od ust. 9 wydatki na działania mające na celu wzmocnienie zdolności reagowania kryzysowego w kontekście epidemii COVID-19 są kwalifikowalne od dnia 1 lutego 2020 r.”;
- 4) art. 96. ust. 10 otrzymuje brzmienie:
- „10. Bez uszczerbku dla art. 30 ust. 5 Komisja przyjmuje decyzję w drodze aktów wykonawczych, dopuszczającą wszystkie elementy, w tym wszystkie przyszłe zmiany programu operacyjnego objęte niniejszym artykułem, z wyjątkiem tych objętych ust. 2 lit. b) ppkt (vi) akapit pierwszy, ust. 2 lit. c) ppkt (v) akapit pierwszy, ust. 2 lit. e) akapit pierwszy, ust. 4 i 5, ust. 6 lit. a) i c), oraz ust. 7, które pozostają w gestii państw członkowskich.”;
- 5) w art. 139 ust. 7 dodaje się akapity w brzmieniu:
- „W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego Komisja nie wydaje nakazu odzyskania środków w związku z kwotami, które podlegają odzyskaniu od państwa członkowskiego w odniesieniu do zestawień wydatków przedłożonych w 2020 r. Kwoty nieodzyskane wykorzystuje się do przyspieszenia inwestycji związanych z epidemią COVID-19, kwalifikujących się na mocy przepisów niniejszego rozporządzenia oraz przepisów dotyczących poszczególnych funduszy.
- Kwoty nieodzyskane są rozliczane lub odzyskiwane w momencie zamknięcia.”.

Artykuł 3

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 508/2014

W rozporządzeniu (UE) nr 508/2014 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 35 ust. 1, 5, 6 i 8 otrzymują brzmienie:
- „1. EFMR może wносить wkład do funduszy wspólnego inwestowania służących wypłacaniu rekompensat finansowych rybakom za straty ekonomiczne spowodowane kryzysem w dziedzinie zdrowia publicznego, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi lub zdarzeniami środowiskowymi bądź w związku z kosztami ratowania rybaków lub statków rybackich, w przypadku wypadków na morzu podczas ich działalności rybackiej.”;
- ...
- „5. Państwa członkowskie określają zasady tworzenia funduszy wspólnego inwestowania i zarządzania nimi, w szczególności w zakresie decydowania o wypłatach rekompensat i kwalifikowalności rybaków do takiej rekompensaty w przypadku kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, zdarzeń środowiskowych lub wypadków na morzu, o których mowa w ust. 1, a także w zakresie zarządzania zgodnością z tymi zasadami i jej monitorowania. Państwa członkowskie zapewniają, aby ustalenia dotyczące funduszy przewidywały sankcje w przypadku zaniedbania ze strony rybaka.”;
- „6. Kryzysy w dziedzinie zdrowia publicznego, niekorzystne zjawiska klimatyczne, zdarzenia środowiskowe lub wypadki na morzu, o których mowa w ust. 1, to te, które zostały formalnie uznane przez właściwą instytucję zainteresowanego państwa członkowskiego.”;

...

„8. Wkłady, o których mowa w ust. 1, są przyznawane wyłącznie na pokrycie strat spowodowanych przez kryzysy w dziedzinie zdrowia publicznego, niekorzystne zjawiska klimatyczne, zdarzenia środowiskowe lub wypadki na morzu, które wynoszą ponad 30 % rocznego obrotu danego przedsiębiorstwa, obliczonego na podstawie średniego obrotu przedsiębiorstwa z poprzednich trzech lat kalendarzowych.”;

2) w art. 57 ust. 1 dodaje się lit. e) w brzmieniu:

„e) kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego”.

Artykuł 4

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*